

Åtgärder kopplade till premiepensionens fondtorg

Svar på regleringsbrevsuppdrag

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Redovisning av regleringsbrevsuppdrag kring särskilda händelser.....	1
1. Falcon Funds Sicav Plc och Optimus Fonder AB.....	1
2. GFG Global Medium Risk Fund.....	2
3. Allra Asset Management med företrädare.....	3
4. Advisor Fondförvaltning AB.....	3
5. Angående Solidar Fonder AB med flera.....	5

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten redovisar mot bakgrund av regleringsbrevet för 2020 arbetet med de s.k. särskilda händelserna på premiepensionens fondtorg. Redovisningen avser åtgärder vidtagna under 2020. Enligt uppdraget ska Pensionsmyndigheten:

1. Mot bakgrund av de så kallade särskilda händelserna på fondtorget för premiepension, övergripande redovisa vidtagna åtgärder samt resultat och erfarenheter från arbetet med att återfå de medel som förlorats till följd av bedömda oegentligheter på premiepensionens fondtorg.
2. Detta gäller även för Pensionsmyndighetens arbete med skadeståndsprocesser med anledning av de så kallade särskilda händelserna på fondtorget

Redovisning av regleringsbrevsuppdrag kring särskilda händelser

1. Falcon Funds Sicav Plc och Optimus Fonder AB.

Avtalet med bolaget sades upp 15 juni 2016. I ärendet finns ett stort antal delar både hos Pensionsmyndigheten och på Ekobrottsmyndigheten (EBM).

Åtal

Dom har meddelats i den del av åtalet som berör händelser i Sverige under framförallt 2012 och 2013, i den så kallade Optimusdelen. Tingsrätten biföll i huvudsak åklagarens talan och de misstänkta fick kännbara fängelsestraff. Domen överklagades men har slutligt fastställts sedan Högsta Domstolen ej meddelat prövningstillstånd. Dom i den s.k. Falcon-delen kommer att meddelas i slutet av februari 2021.

Pensionsmyndigheten har under 2020 och 2021 fått del av förundersökningarna i de båda processerna och har hos EBM efterfrågat ytterligare material i den s k slasken som kan vara av intresse för myndighetens fortsatta arbete med att spåra tillgångar.

Åklagarna har i samband med förundersökningen tagit egendom i beslag för att säkra skadestånd. De har tidigare gjort klart att de inte kommer vidta ytterligare åtgärder för att spåra pengar. Pensionsmyndigheten har därför valt att inte biträda åtalet utan istället själv vidta åtgärder för att återvinna pengar för att kunna ersätta drabbade sparare.

Bedömningen är att den totala skadan i Falcondelen uppgår till strax över en miljard kronor och i Optimusdelen till över 300 miljoner kronor.

Falcon-fonderna

Fondbolaget har en process på Malta mot Emil Ingmansson (Max Serwin) och Temple asset management. Denna process drivs av KPMG och deras ombud i egenskap av "competent person" för fondbolaget. Arbetet finansieras genom de pengar som alltjämt finns kvar i fonderna. Domstolen på Malta är, som Pensionsmyndigheten förstår det, i princip helt stängd p g a pandemin vilket gör att den pågående processen har försenats.

Falcons styrelse

Pensionsmyndigheten har under 2020 haft förhandlingar med det försäkringsbolag där styrelseledamöterna har sin ansvarsförsäkring. Då ansvaret avser fondens styrelse är det KPMG som hanterar processen. Pensionsmyndigheten är den enda ägaren i fonden så indirekt har Pensionsmyndigheten drivit frågan och deltagit i förhandlingarna.

Pensionsmyndigheten träffade under 2020 en överenskommelse med försäkringsbolagen på ett belopp om 6 MEUR. Pengarna har influtit till myndigheten och betalades ut till spararna i november 2020.

Bank of Valetta

Pensionsmyndigheten har ställt krav mot banken i dess egenskap av förvaringsinstitut för fonden. Det har förts diskussioner med banken under lång tid och Pensionsmyndigheten hade också förberett en stämningsansökan som skulle lämnas in till domstolen på Malta. Då det av olika skäl innebär en stor osäkerhet att väcka talan i maltesisk domstol fortsatte Pensionsmyndigheten att försöka hitta en möjlighet till förlikning.

Pensionsmyndigheten kom överens med banken under våren 2020 att anlita en professionell medlare. Med hänsyn till den rådande pandemin kom medlingen att hållas digitalt under sommaren 2020.

Som ett resultat av denna träffades en förlikning med Bank of Valetta. Förlikningssumman uppgick till 26,5 MEU och fördelades till spararna i november 2020 tillsammans med den ovan nämnda ersättningen från försäkringsbolaget.

Fördelning av kompensation till sparare

Fördelningen av medel har föregåtts av ett omfattande arbete där alla värdepapper i fonden analyserats och varje sparare som haft medel i fonden har fått ersättning utifrån sitt eget unika innehav och bedömda skadeläge. Fördelningen till spararna av inkomna 337 miljoner kronor i kompensation skedde i november 2020 och återinvesterades då på spararnas premiepensionskonton.

2. GFG Global Medium Risk Fund

Pensionsmyndigheten avregistrerade i december 2016 GFG Global Medium Risk Fund. Avregistreringen berodde på att personer med koppling till fonden marknadsfört densamma med olagliga metoder och att fondens medel investerats på ett sätt som inte var i andelsägarnas intresse och som resulterat i stora förluster. Vid avregistreringen betalades cirka 325 miljoner kronor av de då inestående medlen ut till Pensionsmyndigheten. Under 2017 nåddes en förlikning med fondens förvaltare och förvaringsinstitut som resulterade i att ytterligare 50 miljoner kronor betalades ut som skadestånd. Under 2018 har fonden trätt i likvidation och en första utbetalning av likvidationsbonusen har skett om strax över 290 miljoner kronor. Fondens har 2021 fortfarande ett fåtal tillgångar kvar att avyttra innan likvidationen avslutas. Hittills har (tillsammans med förlikningserättningen) cirka 90% av fondens värde vid avregistreringen återbetalats till spararna.

Pensionsmyndigheten fortsätter att bevaka sin fordran i fondens likvidation och har gott hopp om att pensionsspararna ska få tillbaka nästan hela det belopp som fanns i fonden vid avregistreringen.

3. Allra Asset Management med företrädare

Avtalet med bolaget sades upp den 16 mars 2017. Processerna, som är följden av detta, består av en brottmålsdel som pågår i Svea hovrätt och ett tvistemål som pågår i Stockholms tingsrätt.

Brottmålet

Åklagaren har väckt åtal mot Allraföreträdare för händelser 2012 på Pensionsmyndighetens fondtorg. Brottsrubriceringen är bl.a. trolöshet mot huvudman. Myndighetens skadeståndskrav uppgår till ca 170 miljoner kr. Pensionsmyndigheten biträder också åtalet vilket innebär att Pensionsmyndigheten företräds av en advokatbyrå i processen.

Dom meddelades av tingsrätten den 31 januari 2020. Samtliga misstänkta frikändes och samtliga kvarstäder hävdades. Åklagaren meddelade omedelbart att han skulle överklaga domen. Myndigheten överklagade också domen samt yrkade om interimistisk kvarstad. Vårt yrkande avseende interimistisk kvarstad vann inte bifall. Pensionsmyndigheten har i domen ålagts att betala ca 28 miljoner kronor i rättegångskostnader. Rättegångskostnaderna har överklagats av Pensionsmyndigheten till hovrätten.

Huvudförhandlingen i hovrätten är planerad att inledas i mars 2021. Det pågår för närvarande omfattande skriftväxling inför denna förhandling.

Tvistemålet

Myndigheten lämnade i juni 2018 in en stämningsansökan mot Allra Asset Management (Allra) till Stockholms tingsrätt. Stämningsansökan avser warrantaffärer bolaget genomförde under 2015.

Förfarandet har i allt väsentligt bestått i att AAM för fondernas räkning gjort investeringar i strukturerade finansiella produkter genom mellanhänder som därvid uppburit ersättningar. Detta har enligt stämningsansökan bl.a. skett genom "riggade" upphandlingar.

Det krav som framställts av Pensionsmyndigheten uppgår till 5 542 430 euro + 15 420 485 amerikanska dollar. En omfattande skriftväxling har pågått där Allra genom sitt ombud har yrkat att vår talan ska avvisas.

Stockholms tingsrätt meddelade mellandom i avvsningsfrågan i april 2020. Av domen framgår att Pensionsmyndighetens talan inte ska avvisas och att förhandlingen därför kan fortsätta. Mellandomen kan endast överklagas när domstolen har avgjort målet i sin helhet. Det pågår för närvarande skriftväxling i målet.

4. Advisor Fondförvaltning AB

Avtalet med bolaget sades upp hösten 2017. Avveckling har skett. Pensionsmyndigheten har framställt krav mot bolaget avseende dröjsmålsränta vad gäller avveckling av fonden, samt för kostnader för information till spararna. Det sammanlagda kravet uppgick till 10 378 690 kr.

Bolaget betalade inte kravet vilket har lett till att Pensionsmyndigheten väckt talan vid Stockholms tingsrätt.

Muntlig förberedelse hölls i Stockholms tingsrätt i mars 2020. Pensionsmyndigheten framställde i samband med detta ett förlikningsbud. Förlikningsbudet som uppgick till 8 MSEK. Budet avvisades av bolaget. Advisor var beredda att acceptera ett bud på 0 kr mot att bolaget i sin tur inte skulle väcka talan mot Pensionsmyndigheten. Detta bud accepterades inte myndigheten.

Bolaget har därefter genstämningvis yrkat att Pensionsmyndigheten ska utge ett belopp om 82 511 316 SEK. Grunden för deras genstämning är att de menar att Pensionsmyndigheten inte hade någon grund för att säga upp samarbetsavtalet. Förberedelser för huvudförhandlingen har pågått under 2020. Huvudförhandlingen skulle ha påbörjats 8 februari 2021, men veckan innan meddelade tingsrätten att förhandlingen ställdes in på grund av sjukdom. Domstolens uppfattning är att förhandling kan komma att ske först 2022.

5. Angående Solidar Fonder AB med flera

Solidar

Avtalet med Solidar sades upp 24 april 2018. Till Solidar är två andra bolag kopplande, som Pensionsmyndigheten också har framställt krav emot, Lantern och Lemanik.

Pensionsmyndighetens krav mot Solidar består av två delar. Den ena delen utgörs av ett swap-upplägg innebärande att kostnader dolts. Detta har påverkat rabattmodellen till nackdel för pensionsspararna. Den andra delen av kravet hänför sig till en felaktig upphandling av värdepapper som föranledde Finansinspektionen att agera mot bolaget.

Pensionsmyndigheten har fört förhandlingar med Solidar och nådde under 2020 en överenskommelse med bolaget om ett belopp på 5 miljoner kr.

3.5.2 Lemanik (Solidar SICAV)

Avtalet med Lemanik sades upp 24 april 2018. Detta krav handlar om en fordran som Pensionsmyndigheten har på Lemanik gällande ytterligare prisreduktion då bolaget redovisat sina kostnader felaktigt. Pensionsmyndigheten och bolaget inledde förlikningsförhandlingar i slutet av 2019 och nådde i januari 2021 en överenskommelse vilken innebär att de har betalat en summa om 15 miljoner kr till myndigheten.

3.5.3 Lantern

Lantern sade på eget initiativ upp avtalet med Pensionsmyndigheten under hösten 2018. Kravet handlar om ett upplägg när det gäller swap-avtal. Kortfattat har upplägget inneburit att man inte redovisat kostnader på det sätt som avtalet föreskriver, vilket innebär att bolaget har kringgått Pensionsmyndighetens rabattmodell.

Pensionsmyndigheten och bolaget har fört förlikningsförhandlingar och nådde under 2020 en överenskommelse där bolaget har gått med på att betala 4,5 miljoner euro till myndigheten.

www.pensionsmyndigheten.se